

Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow

2019-07-17

KL Plaszow - były niemiecki nazistowski obóz pracy i obóz koncentracyjny - miejsce cierpienia i śmierci. Zginęło w nim ok. 5 tysięcy więźniów: Żydów z Polski, Węgier i Słowacji, Polaków i osób innych narodowości. Czas aby upamiętnić ofiary i utworzyć Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow. Zamordowanym tam ludziom należy się pamięć i szacunek.

Miasto Kraków zmierza do godnego upamiętnienia dawnego obozu koncentracyjnego Plaszow. W tym celu planowane jest utworzenie pomiędzy ulicami Kamieńskiego, Swoszowicką, Jerozolimską i Heltmana Muzeum - Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie. Do końca bieżącego roku potrwać konsultacje społeczne dotyczące tego zadania, prowadzone przez Miejskie Centrum Dialogu. Inwestycja związana z upamiętnieniem prowadzona jest na etapie projektowym przez Zarząd Inwestycji Miejskich.

Niemiecki nazistowski obóz pracy i koncentracyjny Plaszow był jednym z trzech obozów koncentracyjnych założonych przez władze III Rzeszy na terenie Generalnego Gubernatorstwa. Szacuje się, że przez cały okres funkcjonowania obozu więziono w nim ponad 30 tysięcy osób, a liczba ofiar różnych narodowości, przede wszystkim Żydów, zamordowanych w obozie oceniana jest na około 5 tysięcy.

Gmina Miejska Kraków od wielu lat prowadzi działania mające na celu należyte upamiętnienie tego miejsca. W 2007 roku na zlecenie władz miasta, po przeprowadzeniu konkursu, grupa projektowa GPP Proxima przygotowała projekt budowlany zagospodarowania terenu po dawnym obozie. Jednak z uwagi na zbyt dużą ingerencję w teren całość projektu nie zyskała akceptacji.

W 2017 roku Muzeum Krakowa przygotowało scenariusz upamiętnienia obozu, który zatwierdziła powołana przez Prezydenta Miasta Krakowa Rada Społeczna ds. utworzenia Muzeum - Miejsca Pamięci KL Plaszow. W skład tego gremium wchodzi przedstawiciele instytucji muzealnych, uczelni, środowisk żydowskich, krakowskiego samorządu i organizacji społecznych z terenu Podgórze. Scenariusz przygotowany przez Muzeum obejmuje teren Miejsca Pamięci oraz wystawy stałe w Memoriale i Szarym Domu. Działania na rzecz upamiętnienia dawnego obozu KL Plaszow wspiera Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z którym trwają rozmowy dotyczące funkcjonowania nowej instytucji kultury, mającej powstać w roku 2020. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspiera powstanie Muzeum poprzez finansowanie prac archeologicznych, konserwatorskich i scenariuszowych.

Muzeum - Miejsce Pamięci KL Plaszow będzie obejmować 37 ha terenu poobozowego wpisanego do rejestru zabytków Województwa Małopolskiego oraz dwóch budynków: historycznego Szarego Domu i nowo wybudowanego Memoriału.

Głównym elementem funkcjonalnym budynku Memoriału, który ma powstać od strony ul. Kamieńskiego jest jednoprzestrzenna sala ekspozycyjna, stanowiąca równocześnie połączenie z tunelem wejściowym na teren KL Plaszow. W tym budynku znajdą się również biura oraz

przestrzeń związana z obsługą zwiedzających.

Budynek Memoriału zaprojektowano jako obiekt obsypany ziemią, nie wystający ponad powierzchnię projektowanego terenu. Projekt zakłada zintegrowanie architektury z istniejącym terenem, dlatego widoczna będzie tylko jedna – frontowa elewacja budynku. Cała kubatura obiektu wraz z pozostałymi elewacjami oraz dachem zostanie ukryta pod ziemią poprzez zastosowanie stropodachu zielonego. Ukształtowanie stropodachu zielonego powiązane jest w naturalny sposób z ukształtowaniem terenu otaczającego obiekt. Forma i kolorystyka obiektu dostosowana będzie do istniejącego krajobrazu. Trzy elewacje budynku będą obsypane ziemią wkomponowując się w pofałdowany teren istniejący od strony rezerwatu „Bonarka”, a jedyna odsłonięta elewacja zostanie wykonana z zastosowaniem okładziny z kamienia wapiennego występującego na terenie, z elementami przeszklonymi. Obecna propozycja zagospodarowania terenu nie przewiduje ogrodzenia w formie betonowych słupów, które znalazło się w pierwotnym projekcie.

Na terenie dawnego KL Plaszow działania inwestycyjne będą zmierzać do uporządkowania i oznakowania terenu oraz wprowadzenia elementów architektonicznych o małym stopniu ingerencji.

Miasto dysponuje pozwoleniem na budowę w związku z realizacją muzeum. Decyzja o pozwoleniu na budowę dotyczy adaptacji terenu dawnego obozu KL Plaszow, budowy Memoriału, a także wyгородzenia terenu o powierzchni prawie 40 hektarów. Jest to pozwolenie zamienne – wcześniej wydana decyzja dotyczyła bowiem pierwotnej koncepcji, która nie będzie realizowana. Ostatecznie rozwiązana dotyczące poszczególnych elementów zadania, w tym wyglądu wyгородzenia, czy małej architektury na terenie dawnego obozu KL Plaszow muszą mieć akceptację Konserwatora Zabytków na etapie uzgodnień projektu wykonawczego.

Utworzenie Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow to zadanie, w które zaangażowanych jest wiele podmiotów. Realizatorem zadania będzie nowa instytucja kultury, która będzie odpowiedzialna za etap budowy muzeum oraz opiekę nad terenem. Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie odpowiedzialny jest za etap projektowy, ponadto w konsultacjach społecznych w sprawie zagadnień związanych z Muzeum – Miejscem Pamięci KL Plaszow biorą udział m.in. Muzeum Krakowa, Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Zarząd Transportu Publicznego, Miejski Inżynier Ruchu, Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wydział ds. Turystyki i Instytut Pamięci Narodowej. W kolejnych spotkaniach z mieszkańcami, które przewidziane są jesienią i zimą omawiane będą kwestie obsługi komunikacyjnej i dojazdu, aranżacji zieleni, ruchu zwiedzających, czy zagadnienia związane z prawną ochroną miejsc pamięci. Najbliższe spotkanie odbędzie się 16 września o godz. 17.30 w Muzeum Podgórze.